Διαιρεμένη Αριστερά

Αφιερώθηκε εκτεταμένος χρόνος προκειμένου να ολοκληρωθούν οι συλλογισμοί μου επί των γεγονότων που έλαβαν χώρα στις 21 Μαΐου. Οι εκλογικές αναμετρήσεις αποκάλυψαν μία χώρα υπό την έννοια της ασάφειας και, το κυριότερο, ένα πολιτικό σύνολο που αντιμετωπίζει σοβαρές παραλείψεις στην επικοινωνία και την ουσία. Η αριστερή πολιτική δύναμη, που έχει πλέον διαιρεθεί εμφανώς, δείχνει ήδη να έχει υποχωρήσει σημαντικά προ των επικείμενων εκλογών στις 25 Ιουνίου, ενώ οι πρόσφατες εξελίξεις αποκαλύπτουν το πόσο ανέτοιμος ήταν το πολιτικό σύμπαν για την εκτεταμένη νίκη της Νέας Δημοκρατίας.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι η δεξιά τάση που παρατηρείται στην Ελλάδα αποτελεί φαινόμενο ευρωπαϊκής έκτασης. Ωστόσο, η ηγεσία του Κυριάκου Μητσοτάκη, με την ασφάλεια της διαφοράς 20+ μονάδων, δημιουργεί αναμφισβήτητα ερωτηματικά σχετικά με το ποιος είναι ικανός να αναστείλει την άνοδο του ακραίου νεοφιλελευθερισμού στη χώρα. Παράλληλα, δημιουργούνται και αμφιβολίες σχετικά με το εάν υπήρχε ένα λεγόμενο "Plan B" στον ΣΥΡΙΖΑ. Είχε η κεντρική επιτροπή λάβει πολιτικά μέτρα για την περίπτωση της ήττας; Με βάση τις τελευταίες ενέργειες της ηγεσίας, η απάντηση φαίνεται ότι είναι αρνητική.

Αριστερός κλονισμός

Η πρόταση που προβάλλεται είναι ότι η Νέα Δημοκρατία αποτελεί απειλή για τη χώρα και, ως εκ τούτου, ο ΣΥΡΙΖΑ θα *έπρεπε* να κυβερνήσει. Ωστόσο, αυτό το επιχείρημα δεν πείθει. Οι καταστροφικές προετοιμασίες και η έλλειψη επικοινωνίας με άλλα κόμματα πριν τις εκλογές φαίνεται να εμπόδισαν τη συσπείρωση των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ. Το ποσοστό που χάθηκε, και ανέρχεται σε 11%, θέτει ισχυρές βάσεις για περαιτέρω μείωση ενόψει των επερχόμενων εκλογών της 25ης Ιουνίου.

Οι πανηγυρισμοί που παρατηρήθηκαν την Κυριακή των εκλογών εντός του ΠΑΣΟΚ δεν οφείλονταν στο γεγονός ότι το κόμμα ανέβηκε στην τρίτη θέση. Ο Νίκος Ανδρουλάκης φαίνεται να αντιλαμβάνεται τη σοβαρότητα της πληγής που προκάλεσε στον ΣΥΡΙΖΑ και πιθανότατα θα ενισχύσει τα ποσοστά του ΠΑΣΟΚ λόγω της πολιτικής πόλωσης, ελπίζοντας να διεκδικήσει ακόμα και την αξιωματική αντιπολίτευση.

Παράλληλα, η έξοδος του ΜέΡΑ25 από την Ελληνική Βουλή αποτελεί ανησυχητικό γεγονός, καθώς η απουσία του Γιάνη Βαρουφάκη θα έχει αρνητικές συνέπειες. Οι πιθανότητες μειώνονται πριν από την επόμενη εκλογική διαδικασία, αλλά εάν το κόμμα δεν προετοιμαστεί κατάλληλα μέσα στις επόμενες τρεις εβδομάδες, πολύ πιθανό να επαναληφθεί το ίδιο αποτέλεσμα.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στο ΚΚΕ, το οποίο εξακολουθεί να λειτουργεί σε ένα δικό του παράλληλο πολιτικό σύμπαν, όπου οποιαδήποτε συζήτηση για συνεργασία αποτελεί απαγορευμένο θέμα. Η σύγκρουση με το επικρατούν σύστημα εμποδίζει την επικοινωνία, ενώ πρόσφατες πληροφορίες υποδηλώνουν ότι οι επαφές μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και ΚΚΕ περιορίζονταν αποκλειστικά σε μελλοντικά καλέσματα συνεργασίας μέσω τηλεοπτικών παραθύρων.

Μία ενωμένη αριστερά

Οι συνεχείς πολιτικές αδυναμίες που οδήγησαν την αριστερά σε αυτήν τη θέση αποδεικνύουν ότι πλέουμε σε ανεξερεύνητα νερά. Η πιθανή επικράτηση του Μητσοτάκη στην ελληνική σκηνή μας βρίσκει αντιμέτωπους με ένα σενάριο παρόμοιο με αυτό της Ουγγαρίας. Παρεμπιπτόντως, κανένα άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν βρίσκεται υπό την απόλυτη κυριαρχία δεξιών κομμάτων.

Αυτό το ζήτημα απαιτεί σοβαρή πολιτική συζήτηση και σχεδιασμό, και όχι προσκόλληση σε ατομικότητες ή αναποτελεσματικά επιχειρήματα. Τα κόμματα που αφοσιώνονται σταθερά στην ανανέωση τους δεν γνωρίζουν σύνορα και δεν φοβούνται το πολιτικό κόστος. Οι ηγετικές φιγούρες αναγνωρίζουν τα λάθη τους και προωθούν το γενικό συμφέρον - πολλές φορές υπερκομματικό. Ωστόσο, αυτή η πολιτική όραση έχει εξαφανιστεί εδώ και δεκαετίες από τη χώρα και η πλήρης έλλειψη αυτοκριτικής είναι ένα στοιχείο που συντέλεσε στην αποτυχία της.

Μια ενωμένη αριστερά σε δύσκολες στιγμές θα μπορούσε να αποτελέσει φωτεινό σημείο στο μέλλον ακόμα και από τη θέση μίας ισχυρής αντιπολίτευσης. Η επίτευξη αυτή θεωρήθηκε από πολλούς δεδομένη και τα αποτελέσματα της 21ης Μαΐου το επιβεβαίωσαν. Ο υπερβάλλων ζήλος ανέλαβε πρωταγωνιστικό ρόλο. Το πιο σημαντικό όλων είναι ότι εντός του ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει γίνει αντιληπτό ότι ο τραυματισμός αναμένεται να είναι μοιραίος για πολλά σημαντικά στελέχη και βουλευτές, και ότι με βάση τις πολιτικές επιλογές της ηγεσίας θα βρεθούν εκτός της Βουλής. Υπάρχει λύση;

Στις παρούσες συνθήκες, φαίνεται ότι λύσεις (ή απαντήσεις) δεν υπάρχουν κατηγορηματικά. Το κυριότερο: η λύση δεν είναι ασπρόμαυρη και δεν μπορεί να περιοριστεί σε ένα δυαδικό πλαίσιο. Αντίθετα, απαιτεί μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και αντιμετώπιση διαρκών προκλήσεων. Η ζημία έχει ήδη προκληθεί και είναι καθήκον όλης της αριστεράς να αναλάβει τις ευθύνες της, προκειμένου να αποτραπεί μια οριστική διαίρεση πριν από τις επερχόμενες εκλογές. Τελευταίες δημοσκοπήσεις φανερώνουν ότι η Βουλή μπορεί να αποτελείται από επτά πολιτικές δυνάμεις, με δύο ακραία κόμματα να καταλαμβάνουν έδρες.

Ποιότητα και ταυτότητα

Το τελικό ζήτημα που πρέπει να θέσουμε στο προσκήνιο είναι ποιο είδος ποιότητας αναζητούμε στην αριστερά. Θέλουμε μια ταυτότητα που να ισορροπεί μεταξύ της προστασίας των συνόρων στον Έβρο και μιας αμφίβολης οικονομικής πολιτικής, ή μια αριστερά που θα αναβαθμίσει την ιδεολογία της και θα απευθύνεται ανοιχτά και θαρραλέα στους νέους που έχουν μετακινηθεί προς τα δεξιά;

Αντιμέτωποι με το Ευρωπαϊκό κύμα και την κεντροποίηση των αριστερών κομμάτων, πρέπει να επιδιωχθεί μια προσέγγιση με σοβαρές προτάσεις. Μια αριστερά που δίνει έμφαση στο κράτος δικαίου, στη μεταναστευτική πολιτική και θα πολεμά τις παράνομες πρακτικές στα σύνορα. Θα ανοίξει τον δρόμο για την καθολική αποδοχή της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, συμπεριλαμβάνοντας τους τρανς συμπολίτες μας, και θα αντιστρέψει κοινωνικές αδικίες που ενδέχεται να επιδεινωθούν τα επόμενα τέσσερα χρόνια.

Κάτι λείπει και αυτό που λείπει θα πρέπει να εκπροσωπηθεί στο μέλλον από τα κατάλληλα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της ανασυγκρότησης. Το 2023 φαίνεται να ήταν μια τεράστια χαμένη ευκαιρία - ορισμένοι το προέβλεψαν, άλλοι όχι. Μικρή σημασία έχει, καθώς η ουσία φαίνεται να είναι η ίδια: οι υπάρχουσες θέσεις δεν αρκούν και πρέπει να επανεξεταστούν με αποκλειστικό σκοπό να πείσουν.

Αυτό το άρθρο μπορεί να φέρει ορισμένα στοιχεία «μανιφέστο», αλλά η ενωμένη αριστερά δεν πρέπει να αποτελεί απλώς ένα όνειρο θερινής νυκτός απέναντι στη δεξιά κυριαρχία με την οποία βρισκόμαστε αντιμέτωποι. Τελευταία ελπίδα ότι οι επόμενες αποφάσεις που θα ληφθούν ενόψει της 25ης Ιουνίου θα μειώσουν τις ζημίες που βρίσκονται πλέον προ των πυλών.

* Ο Δρ. **Γιώργος Σαμαράς** είναι Λέκτορας Δημόσιας Πολιτικής στο King’s College London. Διερευνά την άνοδο της δεξιάς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και τις μεθόδους που αναπτύσσουν οι κρατικοί μηχανισμοί ώστε να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τον ακροδεξιό εξτρεμισμό. Αρθρογραφεί συχνά σε Ελληνικά και ξένα μέσα, ενώ το πρώτο του βιβλίο με τίτλο «Ποιοι ψηφίζουν την Άκρα Δεξιά;» αναμένεται να κυκλοφορήσει εντός του 2023.